

Разовій спеціалізованій вченій раді
Д 64.053.034 у Харківському національному педагогічному університеті
імені Г. С. Сковороди

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора педагогічних наук, професора

УЛЬЯНОВОЇ ВІКТОРІЇ СТАНІСЛАВІВНИ

на дисертацію

Лю Чана

«Формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти КНР», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дисертації

Актуальність проблеми, обраної дисертантом для дослідження, сумніву не підлягає. Її науково-педагогічне осмислення викликано підвищенням рівня професійної підготовки майбутнього учителя музичного мистецтва, посиленням уваги до її якості, – тобто тими концептуальними підходами, положення яких є засадничими основами організації сучасної музично-педагогічної системи.

Зміни в системі музично-педагогічної освіти, обумовлені соціально-економічними процесами, відображаються на сформованості професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти та вимагають змін у змісті освіти. У контексті реформування музично-педагогічної галузі невпинно зростає потреба у вивченні досвіду зарубіжних країн щодо виявлення цінних ідей з метою їх творчої імплементації в українських реаліях. Звернення до досвіду КНР зумовлено динамічним розвитком цієї країни, зокрема значними напрацюваннями в галузі розвитку та формування професійно-педагогічної культури учителів музичного мистецтва.

Наукова новизна одержаних результатів

Даючи оцінку головним здобуткам дисертаційного дослідження, слід зробити акцент на таких результатах, що мають наукову новизну.

По-перше, заслуговує на увагу здійснене цілісне дослідження проблеми формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР;

По-друге, цінною є визначені тенденції формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР;

По-третє, визначено форми, методи, засоби формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР;

По-четверте, корисними є обґрунтовані напрями імплементації досвіду формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР.

Подальшого розвитку набули наукові положення щодо творчого використання прогресивних ідей китайського досвіду в умовах розбудови нової української школи у напрямі модернізації української музично-педагогічної освіти відповідно до тенденцій формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва. Цінним є те, що до наукового обігу введено невідомі та маловідомі джерела китайською (37) мовою, окремі факти й положення, пов'язані з розв'язанням досліджуваної проблеми.

Вважаємо коректним формулювання зазначених елементів наукової новизни; вони віддзеркалюють відмінності між вже відомими положеннями й орієнтують на результати, яких можна досягти через їх використання на практиці; їх кількість і кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам, що ставляться до дисертацій доктора філософії.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Сформульовані Лю Чаном у дисертації наукові положення, висновки і рекомендації є логічними, аргументованими, послідовними, змістовними.

Достовірність результатів, що було отримано, підкріплюється: опрацюванням великої кількості джерел, використанням здобувачем сучасних методів дослідження, обґрунтованістю головних положень дослідження, апробацією та впровадженням результатів дослідження у площину практичної діяльності закладів вищої освіти.

Переконливим та змістовним є обґрунтування теми, обраної здобувачем для дослідження. Низка поставлених для вирішення завдань розкриває зміст теми та сприяє реалізації поставленої мети.

Ознайомлення зі змістом дисертації Лю Чана дає змогу констатувати, що науковий апарат, який було представлено дослідником, вказує на ґрунтовність дослідження.

Вірогідність наукових положень, переконливість висновків та рекомендацій, що було сформульовано, обумовлені чіткою логікою викладення матеріалу, різноманітністю та глибиною опрацювання використаних джерел (339 найменувань).

Зарубіжні видання, включені до джерельної бази (198 найменувань), є свідченням високого рівня опрацювання матеріалу, наукової зрілості та ґрунтовної підготовки автора.

Позитивне враження справляє коректне використання теоретичних (аналіз і узагальнення сучасної філософської, психолого-педагогічної,

соціологічної та навчально-методичної літератури, наукових праць та дисертаційних робіт, статей у словникових виданнях з метою з'ясування сучасного стану розробленості проблеми, розкриття її сутності, вибору тих концептуальних ідей, що стали теоретико-методологічним і методичним підґрунтям для окреслення перспектив творчого використання форм, методів та засобів формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах розбудови нової української школи.

Досягнення поставленої мети й розв'язання завдань, поставлених у дослідженні, засвідчує аналіз її основних положень. Зміст виконаної роботи відповідає меті та поставленим завданням.

Достовірність результатів дисертації, а також їх обґрунтованість, підтверджується їх оприлюдненням на: міжнародних і вітчизняних науково-практичних конференціях, семінарах.

Висновкам, що представлені в дослідженні, властиві достатній рівень повноти, вираженості, логічності та обґрунтованості.

Оцінка змісту та завершеності дисертації

Дисертація складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Її структура є абсолютно виправданою. Побудова основних частин дисертації свідчить про логічність та завершеність викладу матеріалу. Обраний Лю Чаном ракурс дослідження проблеми надає роботі новизни і наукової цінності. Кожний з розділів дисертації характеризується певним внеском у вирішення проблеми підготовки майбутніх вихователів.

У вступі автором дається чітке обґрунтування актуальності проблеми щодо формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР. Мету дослідження сформульовано коректно, вона узгоджена з темою дисертації й корелює із поставленими завданнями. Логічно визначено об'єкт та предмет дослідження. Дано логічну характеристику методам дослідження, що були використані у роботі.

У першому розділі – «Теоретичні питання формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР» – авторкою розкрито термінологічне поле досліджуваної проблеми, витoki проблеми формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР; особливості формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР в умовах соціально-економічних та політичних перетворень

Лю Чан довів, з чим ми погоджуємося, що формування професійно-педагогічної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва – це його здатність до творчої самореалізації в різноманітних видах професійно-педагогічної діяльності, спрямованої на опанування, передачу і створення педагогічних цінностей і технологій.

Слушною є думка дослідника стосовно того, що у культурологічному аспекті професійно-педагогічна культура є одним із типів культури та співіснує з іншими культурами: художньою, людської діяльності, спілкування, політичною, національних відносин та ін. У педагогічному аспекті професійно-педагогічна культура вимірюється взаємодією складових п'яти рівнів: педагогічних поглядів й інформованості (укорінені в даній культурі уявлення про навчання і виховання); педагогічних мотивів, смислів, принципів (розуміння змісту педагогічної діяльності); володіння педагогічними технологіями (поширені практичні прийоми та методи); педагогічного такту й інтуїції (певний характер педагогічного спілкування і поведінки); педагогічної майстерності та особливостей досвіду (практика педагогічної діяльності).

Висновки до першого розділу, сформульовані автором, є коректними. Вони зроблені на основі ґрунтовного дослідження джерельної бази, а також узагальнення, аналізу та систематизації провідних науково-теоретичних положень. Викладені відповідно до змісту розділу, вони відображають результати завдань, що були поставлені у дослідженні.

Особливу сумлінність здобувач виявляє в другому розділі дисертації («Досвід формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР») у процесі визначення змісту, форм, методів та засобів формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти КНР.

Цінним є те, що дисертант окреслив перспективи творчого використання форм, методів та засобів формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах розбудови нової української школи.

Зазначаємо, що висновки, які було сформульовано дисертантом до другого розділу, зроблені ним на підставі опрацювання необхідної кількості наукових джерел, є обґрунтованими та достовірними, підтверджуються використанням методів аналізу й синтезу наукових даних.

Загальні висновки є логічними. У них в узагальненому вигляді представлено основні здобутки дисертанта, відображено зміст роботи та висвітлено головні результати дисертаційного дослідження. Вони завершують дисертацію, підкреслюючи її наукову значущість та практичну цінність, що дає змогу стверджувати, що поставлені у дослідженні завдання – виконано, а мету – досягнуто.

Відзначимо, що додатки, які містяться у дисертаційній роботі, увиразнюють та поглиблюють уявлення про її зміст.

Вивчення матеріалів дисертації Лю Чан дозволяє зробити висновок про те, що підґрунтям отриманих наукових результатів є: вивчення й аналіз різних підходів, що застосовувались до вирішення зазначеної проблеми; її всебічна розробка: опрацювання великої кількості джерел інформації. Все зазначене дає підстави стверджувати, що мета роботи у процесі виконання дослідження була досягнута, а сама дисертація є завершеною науковою працею.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання

Згідно з нашими поглядами, результати дисертаційного дослідження Лю Чана мають теоретичну й практичну значущість. Матеріали дослідження можуть бути використані у розробці навчальних програм; в організації педагогічної практики; у процесі написання курсових і магістерських робіт; для оновлення змісту лекційних та практичних занять з дисциплін що вдосконалено освітньо-професійні програми та навчальні програми професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва для закладів вищої освіти України, зокрема з порівняльної педагогіки, педагогіки та історії педагогіки.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях

Результати дослідження відображено в 16 наукових працях (із них 13 одноосібних), серед них: 5 статей у наукових фахових виданнях, 4 – в зарубіжних виданнях, зокрема 1 стаття надрукована в журналах, що індексуються в наукометричній базі WoS, 7 – у збірниках матеріалів і тез доповідей на науково-практичних конференціях, семінарах.

Зазначені публікації відображають основні наукові положення, зокрема ті, які здобувачкою винесено на захист дисертаційної роботи.

Дискусійні положення та зауваження

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Лю Чана, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та побажання:

1. У підрозділі 1.1. дисертації автором виокремлено основні шляхи, за якими здійснюється процес формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти КНР, виявлено основні недоліки в реалізації цього процесу, розкрито точки зору різних китайських учених щодо здійснення цього процесу на засадах культурологічного підходу. Позитивно відзначаючи змістовну насиченість цього підрозділу, вважаємо, що в ньому слід було б більше місця відвести авторському інтерпретуванню й оцінці наведеного матеріалу.

2. Зміст першого розділу дисертації суттєво збагатило б наведення авторських позицій українських науковців щодо формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

3. На наш погляд, дисертаційна робота набула більшої системності, якби дисертант зробив спробу виявити особливості формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти різних провінцій КНР.

4. У дисертаційній роботі проаналізовано цінний для українських викладачів досвід формування професійно-педагогічної культури майбутніх

учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти КНР. Проте цей матеріал слід було б представити в більш систематизованому вигляді, наприклад, у формі таблиць.

5. У тексті дисертації серед різних методів, форм та засобів роботи, які використовують у КНР для формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, названо цифрові засоби навчання. Дисертація значно виграла б, якби в додатках авторка навела конкретні приклади ситуаційних завдань, які пропонуються студентам під час навчання.

6. Під час висвітлення питання змісту формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти КНР, варто було б навести більш детальний коментар щодо навчальних планів, представлених у додатку В.

Висловлені зауваження та побажання не є принциповими й не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Лю Чана, результати якої відзначаються науковою новизною, є достатньо обґрунтованими, мають теоретичне та практичне значення.

Дисертаційна робота Лю Чана «Формування професійно-педагогічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти КНР» є завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням, що відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії із спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри музично-інструментальної
підготовки вчителя комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Вікторія УЛЬЯНОВА

Підпис	<i>В. Чивіков</i>
Засвідчую	
Начальник відділу кадрів	<i>[Signature]</i>
« ___ » _____ 20__ рік	